

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU RACIBORSKIEGO**

z dnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2013 - 2014 Programu opieki nad
zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 - 2016.**

Na podstawie art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446)

**RADA POWIATU RACIBORSKIEGO
uchwala, co następuje**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2013 - 2014 Programu opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 - 2016, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Raciborskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446) nakłada na organy rządowe i samorządowe obowiązek zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury.

Na podstawie art. 87 w/w ustawy Zarząd Powiatu zobligowany jest do sporządzenia na okres czterech lat Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami. Program przyjmuje Rada Powiatu Raciborskiego, po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach. Po upływie 2 lat obowiązkiem ustawowym jest sporządzenie sprawozdania z jego realizacji.

Program opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 - 2016 został przyjęty przez Radę Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr XXVI/266/2013 z dnia 29 stycznia 2013 r.

Niniejsze sprawozdanie zostało opracowane w oparciu o materiały Agencji Promocji Ziemi Raciborskiej i Wspierania Przedsiębiorczości na Zamku Piastowskim w Raciborzu, Biura Strategii i Funduszy Zewnętrznych oraz Referatu Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Raciborzu.

Wobec powyższego, w tym stanie prawnym i faktycznym, podjęcie niniejszej uchwały jest celowe i uzasadnione.

Sprawozdanie z realizacji w latach 2013 – 2014 Programu opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 – 2016.

Na podstawie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446) Zarząd Powiatu sporządza na okres czterech lat powiatowy program opieki nad zabytkami. Program przyjmuje Rada Powiatu Raciborskiego, po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach. Rada Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr XXVI/266/2013 z dnia 29 stycznia 2013 r. przyjęła Program opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 - 2016. Uchwałą Nr XXVI/267/2013 z dnia 29 stycznia 2013 r. Rada Powiatu Raciborskiego przyjęła zasady i tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu kontroli wykonania zadania. Zarząd Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr 109/566/2013 z dnia 20 marca 2013 r. przyjął wzór wniosku o udzielenie dotacji oraz wzór rozliczenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Na podstawie w/w uchwał w budżecie powiatu planowane są corocznie środki finansowe na realizację prac konserwatorskich, restauratorskich lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Program opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 - 2016 zakładał:

1. prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu, w tym:
 - a) zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie,
 - b) korzystanie z nich w sposób zapewniający trwale zachowanie ich wartości,
 - c) zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych,
2. udzielanie dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
3. ustanawianie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków, w tym:
 - a) cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków,
 - b) prowadzenie listy społecznych opiekunów zabytków,
 - c) wydawanie osobom fizycznym legitymacji społecznego opiekuna zabytków,
 - d) wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków,
4. wydawanie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia lub – o ile usunięcie zagrożenia nie jest możliwe – wywłaszczenie tych obiektów na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, na terenie której położony jest ten obiekt,
5. umieszczanie przez starostę w uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie,
6. ochrona dziedzictwa archeologicznego,
7. opracowanie i udostępnianie produktów turystycznych powiatu,

8. wspieranie na wniosek zainteresowanych podmiotów przedsięwzięć samorządów gminnych związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej,
9. współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych,
10. upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz jego walorach turystycznych w mediach.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446) z realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami, Zarząd Powiatu sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia się Radzie Powiatu. Realizacja w/w programu w latach 2013 – 2014 wyglądała następująco:

Ad. 1.

Zadania zrealizowane w zakresie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu; zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystanie z nich w sposób zapewniający trwale zachowanie ich wartości; zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych.

Zadanie pn. „Wykonanie remontu kaplicy Zamku Piastowskiego w Raciborzu”.

Od 2010 r. sukcesywnie rozpoczęto działania w kierunku remontu kaplicy Zamku Piastowskiego w Raciborzu. Z uwagi na to, iż Kaplica Zamku Piastowskiego posiada wysoką wartość historyczną, zadanie prowadzone jest pod ścisłym nadzorem konserwatorskim i architektoniczno-badawczym, autorskim i inwestorskim oraz w uzgodnieniu ze Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W okresie od 2010 r. do 2013 r. poniesiono wydatki w kwocie **1 256 695,75 zł.**

Zadanie dotychczas było finansowane ze środków:

- a) Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Zamku Piastowskiego w Raciborzu w kwocie 77 326,71 zł,
- b) Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w kwocie 150 000,00 zł. (2012 r.) na zadaniu „Konserwacja elewacji oraz wieżyczki kaplicy Zamku Piastowskiego”,
- c) Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w kwocie 198 769,52 zł. (2013 r.) na wykonanie pełnej konserwacji kamieniarki okiennej oraz portalu Kaplicy Zamku Piastowskiego,
- d) Miasta Racibórz na prace na elewacji i dachu Kaplicy w kwocie 351 000,00 zł.

Realizacja prac w latach 2013 -2015 przebiegała następująco:

- a) w 2013 r. prowadzone były prace budowlane w zakresie wymiany pokrycia dachu, malowania elewacji, konserwacji portalu wejściowego i drzwi zewnętrznych oraz wykonania i montażu witraży okiennych. Ponadto opracowano dokumentację projektową dla remontu i odtworzenia wnętrza kaplicy na Zamku Piastowskim oraz opracowano dokumentację konserwatorską dla rekonstrukcji i konserwacji kamieniarki oraz polichromii ścian i sklepienia w celu odtworzenia wnętrza kaplicy,
- b) w marcu 2014 r. wykonano kompleksowe badania fizykochemiczne i mikrobiologiczne murów kaplicy,
- c) w lipcu 2014 r. podpisano umowę na kwotę 1 080 000,00 zł. na realizację zadania pn. „Remont i odtworzenie wnętrza kaplicy na Zamku Piastowskim w Raciborzu”. Zadanie podzielono na etapy.

W ramach I etapu prac wykonano w zakresie **konserwacji wątków ceglanych, elementów kamieniarki i polichromii:**

- a) prace związane z konserwacją portalu w ścianie południowej,
- b) prace związane z konserwacją elementów chóru muzycznego (kolumny, balustrada maswerkowa, wsporniki),
- c) prace związane z konserwacją polichromii sklepienia pod chórem,

oraz następujące roboty budowlane:

- a) roboty w branży architektonicznej i konstrukcyjnej w poziomie piwnic i parteru, dotyczące obniżenia posadzki (wykonanie kanału) wzdłuż ściany wschodniej w celu ekspozycji kamiennych konsol żeber sklepienia, kamiennie-ceglanego portalu w otworze drzwi prowadzących do tunelowych schodów usytuowanych w grubości ściany, naprawa i wzmocnienia sklepienia nad kryptą kaplicy oraz naprawa ścian,
- b) wykonanie warstw posadzkowych (bez płytek kamiennych) oraz stopni wejściowych na chór,
- c) skucie warstwy izolacji pionowej przeciwwilgociowej ścian oraz wykucie starych spoin w poziomie parteru,
- d) wykonanie częściowego zakresu robót w branży elektrycznej.

Na realizację I etapu uzyskano dotację celową w kwocie 100 000,00 zł. ze strony Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

I Etap zakończono w dniu 29.10.2014 r.

Wartość wykonanych prac to 238 849,82 zł.

W ramach II etapu prac zaplanowano w zakresie **konserwacji wątków ceglanych, elementów kamieniarki i polichromii:**

- a) prace związane z konserwacją sediliów na ścianie północnej, służek i żeber sklepiennych wraz ze zwornikami,
- b) prace związane z konserwacją i ekspozycją reliktyw wystroju kaplicy dolnej, wątków ceglanych oraz konsol żeber sklepienia i części schodów w grubości ściany wschodniej,
- c) prace związane z konserwacją polichromii sklepienia krzyżowo-żebrowego,
- d) prace związane z konserwacją elementów chóru muzycznego – dokończenie portalu w ścianie południowej oraz kropielniczki usytuowanej w południowym ościeżu wejścia do kaplicy,

oraz pozostałe roboty budowlane tj.:

- a) roboty murowe związane z otwarciem-odtworzeniem dwóch otworów okiennych na ścianie południowej kaplicy, z przemurowaniem nadproży łukowych i zabudową balustrad z szkła hartowanego i drzwi drewnianych dwuskrzydłowych, montaż parapetów z elementów kamiennych,
- b) dostarczenie i montaż balustrad wewnętrznych,
- c) roboty wykończeniowe tynkarskie, malarskie, posadzkowe,
- d) dostarczenie i montaż przeszklenia części kanału ze szkła klejonego, bezpiecznego, bezbarwnego, hartowanego,
- e) dostarczenie i montaż stopni schodowych z okładziny kamiennej, wraz z cokolikami – schody na chór.

Na realizację II etapu wystąpiono w październiku 2014 r. do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w programie Dziedzictwo kulturowe – priorytet 1 – Ochrona zabytków. Planowany termin zakończenia II etapu to 30.06.2015 r.

Ad 2.

Udzielanie dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.

2013 rok

Na podstawie Uchwały Rady Powiatu Raciborskiego Nr XXX/295/2013 z dnia 28 maja 2013 r. udzielono dotacji w kwocie 25 000,00 zł Rzymsko-Katolickiej Parafii pw. św. Józefa w Raciborzu na realizację zadania pn.: „Wymiana pokrycia dachowego zabytkowego kościoła pw. św. Józefa w Raciborzu”.

Zadanie zostało rozliczone prawidłowo.

2014 rok

Na podstawie Uchwały Rady Powiatu Raciborskiego Nr XLI/397/2014 z dnia 29 kwietnia 2014 r. udzielono dotacji w kwocie 25 000,00 zł dla Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Augustyna w Borucinie na realizację zadania pn.: „Remont elewacji zewnętrznej i części pokrycia dachowego zabytkowego kościoła pw. św. Augustyna w Borucinie”.

Beneficjent zwrócił środki pochodzące z dotacji w wyniku niewłaściwej realizacji zapisów umowy.

Ad. 6

Ochrona dziedzictwa archeologicznego.

W latach 2013 – 2014 Starostwo Powiatowe w Raciborzu łącznie wydało **16 pozwoleń** na wykonanie prac budowlanych w obszarach stanowisk archeologicznych objętych ochroną przez wpis do ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

W 2013 r. wydano **10 pozwoleń** na prace w obrębie stanowisk archeologicznych w Gminie Pietrowice Wielkie.

W 2014 r. wydano **5 pozwoleń** na prace w obrębie stanowisk archeologicznych w Gminie Pietrowice Wielkie oraz **1 pozwolenie** w obrębie stanowiska archeologicznego w Gminie Kornowac.

Ad. 7

Opracowanie i udostępnianie produktów turystycznych powiatu.

W latach 2013 – 2014 Starostwo Powiatowe w Raciborzu nabyło następujące pozycje promujące Zamek Piastowski w Raciborzu:

- a) książka pt.: „Najpiękniejsze zamki, pałace Śląska i pogranicza polsko-czeskiego”,
- b) książka pt.: „Zabytki Powiatu Raciborskiego”,
- c) książka pt.: „Tajemnice Ziemi Raciborskiej”,
- d) książka pt.: „Tajemnice Zamku i Browaru w Raciborzu”,
- e) książka pt.: „Mieszko książę raciborski i Pan Krakowa”,
- f) książka pt.: „Zamki i pałace Bramy Morawskiej”,
- g) książka pt.: „W krainie zamków i pałaców zabytkowe rezydencje województwa dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego”,
- h) książka pt.: „Perły Śląska. Zamki i pałace”,
- i) książka pt.: „Dzieje Raciborza i jego dzielnic”,
- j) folder pt.: „The best of powiat raciborski”,
- k) folder pt.: „Zamek Piastowski w Raciborzu”,
- l) folder pt.: „Od Hradca do Raciborza, poznajemy dziedzictwo Gołęczyców”.

Ad. 10

Upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz jego walorach turystycznych w mediach.

W latach 2013 – 2014 Starostwo Powiatowe w Raciborzu nabyło następujące pozycje promujące kulturę i przyrodę powiatu:

- a) tomik poezji pt. „Wyznawca skóry”,
- b) książka pt.: „Biskup Józef Gawlina w Związku Sowieckim”,
- c) książka pt.: „Oni decydowali na Górnym Śląsku w XX wieku”,
- d) książka pt.: „Legendy i podania ziemi raciborskiej”,
- e) książka pt.: „Dzieje ziemi raciborskiej”,
- f) książka pt.: „Rudy na starej fotografii”,
- g) książka pt.: „Z dziejów ziemi raciborskiej”,
- h) książka pt.: „Ochrona parków i lasów na terenie Gminy Rudnik”,
- i) opracowanie okolicznościowe pt.: „Miejsca pamięci o św. Janie Pawle II na Ziemi Raciborskiej”,
- j) folder pt.: „Ziemia raciborska dla małych odkrywców”.
- k) folder pt.: „Klasztor Cystersów w Rudach”,
- l) folder pt.: „Sekrety Cystersów”,
- m) folder pt.: „Racibórz sentymentalny”,
- n) folder pt.: „Dawny Powiat Raciborski”,
- o) folder pt.: „Racibórz nieznany”, Klasztor Cystersów w Rudach”,
- p) folder pt.: „Śląski szlak Górnej Odry”,
- q) folder pt.: „Powiat raciborski wczoraj i dziś”,
- r) folder pt.: „Arboretum Bramy Morawskiej – Zaczarowany Ogród”,
- s) folder pt.: „Racibórz – Krawarz”,
- t) folder pt.: „Rezerwat leśno-stawowy Łęczczok”,
- u) folder pt.: „Nasza Odra - przewodnik turystyczno-przyrodniczy po granicznych meandrach Odry”,
- v) płyta pt.: „Poznaj ziemię raciborską”.

Na stronie internetowej Powiatu Raciborskiego pod adresem <http://www.powiatraciborski.pl/turystyka/zabytki.html> znajduje się wykaz obiektów zabytkowych z terenu Powiatu Raciborskiego, wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

W okresie sprawozdawczym nie podjęto działań w niżej wymienionych zadaniach przewidzianych do realizacji w Programie opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 – 2016:

1. ustanawianie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków z uwagi na brak wniosków,
2. wydawanie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem z uwagi na brak wniosków,
3. umieszczanie przez starostę w uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie z uwagi na brak wniosków,
4. wspieranie na wniosek zainteresowanych podmiotów przedsięwzięć samorządów gminnych związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej z uwagi na brak wniosków,
5. współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych z uwagi na brak wniosków ze strony tychże instytucji.

**Kierownik Referatu
Edukacji, Kultury i Sportu**

Danuta Miensopust